Περιοδικό για τη διερεύνηση του ποιητικού φαινομένου

[φρμκ]

ΤΕΥΧΟΣ #20

άνοιξη 2026 / άνοιξη 2027

ΦΡΜΚ
Περιοδικό για τη διερεύνηση του ποιητικού φαινομένου

Ετήσιο τεύχος [20]

Διεύθυνση ΄Εκδοσης
Κατερίνα Ηλιοπούλου

Συντακτική ομάδα του περιοδικού
Βασίλης Αμανατίδης, Άρης Αναγνωστόπουλος,
Ορφέας Απέργης, Φοίβη Γιαννίση,
Ελένη Ηλιοπούλου, Παναγιώτης Ιωαννίδης,
Γιάννα Μπούκοβα, Μάριος Χατζηπροκοπίου,
Θοδωρής Χιώτης.

Καλλιτεχνική Διεύθυνση
Γιάννης Ισιδώρου

Διόρθωση
Ελένη Ηλιοπούλου

Σελιδοποίηση
Έλση Γκαλιάτα

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
Εργαστήρι γραφικών τεχνών και εκτυπώσεων
ΣΥΝΘΕΣΗ
Κιάφας 3 και Ακαδημίας, 10678, Αθήνα

ΦΡΜΚ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Ταχυδρομική Διεύθυνση
Εκδόσεις ΦΡΜΚ
Ιθάκης 24, 11257, Αθήνα

Επικοινωνία
frmkpoetry@gmail.com
τηλ. 210 8259994

www.frmk.gr

ISSN 2241 - 570X

Κεντρική Διάθεση-Διανομή
Νικολόπουλος Ι ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΕ
Ζαλόγγου 9, Αθήνα - Εξάρχεια, 10678
τηλ. 210 3800520

Εξώφυλλο και φωτογραφίες
(σ. 6, σ. 20-21, σ. 162-163, σ. 192-193)
Γιάννης Ισιδώρου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ

7. Editorial

11. ΜΑΡΙΟΣ ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Να παίρνεις σάρκα και οστά
ημερολογιακό ανθολόγιο αποσπασμάτων

22. ΦΟΙΒΗ ΓΙΑΝΝΙΣΗ: Η φωνή και η νομή
Περί ποιητικής περφόρμανς

32. CATERINA PASQUALINO:
Φωνές του επέκεινα: από την τελετουργία
στη σύγχρονη τέχνη
Μετάφραση: Μάριος Χατζηπροκοπίου

37. ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ: Επειδή δεν είμαστε ακόμη χώμα
Τρία κείμενα για την περφόρμανς της ποίησης

42. ΟΡΦΕΑΣ ΑΠΕΡΓΗΣ: Επιτελεστικό δοκίμιο

53. ANNE WALDMAN: Γυναίκα που Μιλάει Γρήγορα
Εισαγωγή, μετάφραση: Κατερίνα Στάμου,
Τώνια Τζιρίτα Ζαχαράτου

57. ZOË SKOULDING: Μια κολεκτίβα των δύο:
Η ηχητική ποίηση των montenegrofisher
Μετάφραση: Κατερίνα Ηλιοπούλου

67. ANDREA GIBSON: Η χαρά είναι επιλογή
Εισαγωγή, μετάφραση, επιλογή: Ελένη Ηλιοπούλου

79. JULIE EZELLE PATTON: Χώρος για το πηγαίο
Μετάφραση: Ορφέας Απέργης

85. CORNELIA GRÄBNER: Ποιητική περφόρμανς
Νέες γλώσσες και νέοι λογοτεχνικοί κύκλοι;
Μετάφραση: Κατερίνα Ηλιοπούλου

89. Ανθολόγιο σύγχρονης αγγλόφωνης περφόρμανς ποίησης
Επιλογή, μετάφραση, σημειώματα: Νίκη Χαλκιαδάκη

104. JOHN GIORNO: Καλωσορίζοντας τα λουλούδια
Μετάφραση: Παναγιώτης Ιωαννίδης,
Μάριος Χατζηπροκοπίου

109. MARÍA SALGADO: Να γράφεις όπως
Επιλογή, μετάφραση, εισαγωγή: Λίνα Βέλλιου

123. BARTOLOMÉ FERRANDO: Το κινούμενο βλέμμα
Επιλογή, μετάφραση, εισαγωγή: Λίνα Βέλλιου

138. ADRIANNE KALFOPOULOU:
Προφορική ποίηση από ποιητές της «τρίτης κουλτούρας»
Μετάφραση: Κατερίνα Ηλιοπούλου

147. JOHN CAGE: Ομιλία για το τίποτα (απόσπασμα)
Μετάφραση: Κατερίνα Ηλιοπούλου

152. ΑΝΝΑ ΤΖΑΚΟΥ: Ομιλία για το τίποτα
Μια μουσική performance βασισμένη στο ομότιτλο
κείμενο του John Cage

155. KATALIN LADIK: Είναι όλα αλχημεία...
Μετάφραση: Ελένη Ηλιοπούλου

165. ARON OUZILEVSKI: Avant-Garde Post:
Ριζοσπαστική ποίηση μετά τη Σοβιετική Ένωση
Μετάφραση: Κατερίνα Ηλιοπούλου

167. ΠΑΒΕΛ ΑΡΣΕΝΙΕΦ (ПАВЕЛ АРСЕНЬЕВ)
Ο Γκαγκάριν κι εμείς
Μετάφραση: Ασπασία Λαμπρινίδου

171. ΚΙΡΙΛ ΜΕΝΤΒΕΝΤΕΦ (КИРИЛЛ МЕДВЕДЕВ):
Δε χρειάζεται να γελάς τόσο χαρούμενα
Μετάφραση: Ασπασία Λαμπρινίδου

177. ΘΟΔΩΡΗΣ ΧΙΩΤΗΣ: Προσωπικό ευρετήριο ΙΙ: η λίστα

182. ΜΑΡΙΟΣ ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Προς το παρόν

186. ΦΟΙΒΗ ΓΙΑΝΝΙΣΗ: Θέρος ή Μουσική της Θάλασσας

194. ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Miss Middle

200. ATHENA ZEROS: Σκύλος Βλέπει Σκύλο
Μετάφραση: Ελένη Ηλιοπούλου

202. NATALIE MARIKO: Ποιήματα
Μετάφραση: ευά παπαδάκης

204. ΕΥΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ: Μαζί το θέλουμε και το μπορούμε

207. ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΟΝΔΡΟΣ & ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΑΤΣΙΑΝΗ:
Για την σύγκλιση ποίησης-περφόρμανς

209. ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΟΥΛΑΣ & ΚΩΣΤΑΣ ΤΖΗΜΟΥΛΗΣ:
Και συ, Γκαρθία Λόρκα, τι γυρεύεις εκεί κάτω
στα καρπούζια; Ένας διαλογικός μονόλογος για τη θέση
της ποίησης στην καρδιά της Nova Melancholia

214. ΜΑΡΙΑ Α. ΙΩΑΝΝΟΥ: Διεθνές διαθεματικό φεστιβάλ
λογοτεχνίας ΣΑΡΔΑΜ [μια προσπάθεια ορισμού
και ανασκόπησης]

216. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΖΑΡΟΥΧΗΣ: We are all words – ταυ ζήτα

220. ΣΟΦΙΑ ΜΠΕΜΠΕΖΑ: Παραποιήσεις μνήμης
και πολιτικής επιθυμίας από το χαρτί στο σανίδι

224. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΟΡΦΑΝΟΣ: Το δια και το επί του Δημοσθένη

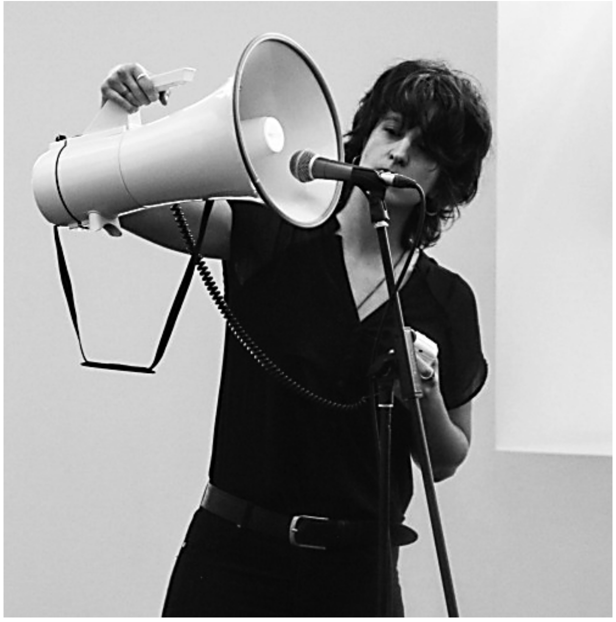
228. Η ΑΝΑΣΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ: ΑΝΤΟΝΕΝ ΑΡΤΩ
Βίος και Ιστορία του Αρτώ-Μομό
Πρόσωπο με πρόσωπο
Εισαγωγή, επιλογή, μετάφραση: Παναγιώτης Ιωαννίδης

236. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

María Salgado

Να γράφεις όπως

Επιλογή, μετάφραση, εισαγωγή: Λίνα Βέλλιου

Η María Salgado (Μαδρίτη, 1984) είναι καλλιτέχνις, ποιήτρια και ερευνήτρια που εργάζεται με τη γλώσσα ως υλικό ποιητικής έρευνας, επιτελεστικών δράσεων, ηχητικών συνθέσεων και γραπτών μορφών, διερευνώντας τις σχέσεις ανάμεσα στον λόγο του παρόντος, την ηχητική του ενέργεια και τις δυνατότητες επανασύνδεσης του υποκειμένου με τον κόσμο και την επιθυμία του κόσμου. Σπούδασε Filología Hispánica στο Universidad Autónoma de Madrid, όπου ολοκλήρωσε και το διδακτορικό της στη Θεωρία και Συγκριτική Λογοτεχνία· από το 2012 διδάσκει στο πανεπιστήμιο, σήμερα στο Τμήμα Ιστορίας της Τέχνης της Σχολής Καλών Τεχνών της Cuenca (UCLM). Στο έργο της συνυπάρχουν η ποίηση, η θεωρία, η μουσική και η performance.

Από το 2012 συνεργάζεται με τον μουσικό Fran MM Cabeza de Vaca. Το κοινό τους έργο εκκινεί από την ιδέα του ηχητικού κειμένου (audiotext) ως σημείου συνάντησης της ποίησης, της γλώσσας, της ηχητικής τέχνης, της μουσικής και της περφόρμανς. Το ερευνητικό πεδίο που ονόμασαν «Hacía un ruido» (2012–2016) επικεντρώθηκε στον κύκλο πολιτικής ανυπακοής που ξεκίνησε το 2011 σε διαφορετικές πόλεις του κόσμου. Από αυτό προέκυψαν εκδόσεις γραφιστικής τέχνης (αφίσες, φυλλάδια), ένα βιβλίο, ένας δίσκος ένα οργανικό έργο, μια δίμηνη ηχητική εγκατάσταση και ένα υβριδικό ρεσιτάλ που παρουσιάστηκε σε ποικίλους χώρους σε Μαδρίτη, Νέα Υόρκη, Μέξικο, κλπ. Το «Jinete Último Reino» (2017–2023) ήταν το όνομα ενός ερευνητικού πεδίου που περιστρεφόταν γύρω από την υποκειμενική εξέγερση, την καταστολή και την επιθυμία. Αποτελούνταν από τρία θραύσματα, τα οποία είχαν αυτόνομη ζωή, αλλά είχαν επίσης συλληφθεί ώστε να ενωθούν τελικά σε μια εκτενή περφόρμανς. Το Fragmento 3 (2017) διερευνούσε τη σεξουαλική απόκλιση από την κανονικότητα και την ανυπακοή στο φύλο, την επιθυμία ως κινητήρια δύναμη πολιτικής αλλαγής, τη νύχτα και τις υποκουλτούρες της. Το Fragmento 2 (2019) ασχολήθηκε με την κανονικοποίηση, τον αλφαβητισμό, την ιστορική καταστολή (φασισμός) και τον ταυτοτισμό. Το Fragmento 1 (2021) επικεντρώθηκε στη γέννηση της ενσώματης διαφοράς, την παιδική ηλικία, τον φόβο και την ίδια τη στιγμή της εκμάθησης της ομιλίας.

Έχει παρουσιάσει solo performances στο MAC Montréal, στο Württembergischer Kunstverein της Στουτγάρδης, στο MACBA και στο Museo Reina Sofía, ενώ μαζί με τη σκηνοθέτιδα Clarisa Navas έλαβε τη XXIX Beca de Artes Visuales Botín για την ταινία Vía Versus. Η πρόσφατη δημιουργική της περίοδος διαμορφώνεται σε ένα ενιαίο πεδίο όπου η γραφή, ο ήχος και η σκηνική παρουσία λειτουργούν ως αλληλένδετες μορφές. Τα ποιητικά βιβλία *Salitre*, *Orientada a Stein* και *REKORD* αποτυπώνουν αυτή τη διαδρομή, στην οποία η λέξη αποκτά υλικότητα και διατηρεί τη φωνητική και κοινωνική της ενέργεια. Παράλληλα, δημόσιες παρουσιάσεις και νέες παραγωγές σε χώρους σύγχρονης τέχνης, σκηνές και υβριδικά περιβάλλοντα μετατρέπουν την ποίηση σε εμπειρία ακρόασης και επιτέλεσης. Η συμμετοχή της σε οργανισμούς όπως το CA2M και το Centro Botín, καθώς και residencies στην Tabakalera Donostia, στο HIAP του Ελσίνκι και στην Akademie Schloss Solitude, ενίσχυσαν την εμβάθυνσή της σε μορφές που απαιτούν χρόνο και λεπτότητα στη διαχείριση της γλωσσικής ύλης.

Το έργο της María Salgado συγκροτεί ένα εκτεταμένο πεδίο γλωσσικής έρευνας, όπου η ποίηση αναπτύσσεται ως πρακτική που διατρέχει διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας: τη γραφή, τη φωνή, τη σκηνική παρουσία, την ηχητική σύνθεση, τη θεωρητική σκέψη. Στο κέντρο αυτής της πρακτικής βρίσκεται μια αντίληψη της γλώσσας ως δυναμικού, ρυθμικού και υλικού πεδίου, όπου η λέξη λειτουργεί ταυτόχρονα ως σημασιολογικό σώμα, ως φωνητικό γεγονός, ως κοινωνικό

ίχνος και ως αισθητηριακή εμπειρία. Η γλώσσα είναι πεδίο εντάσεων, σχέσεων και μετατοπίσεων, μέσα στο οποίο το υποκείμενο διαμορφώνει τρόπους πρόσληψης του κόσμου και τρόπους ύπαρξης μέσα στον κόσμο.

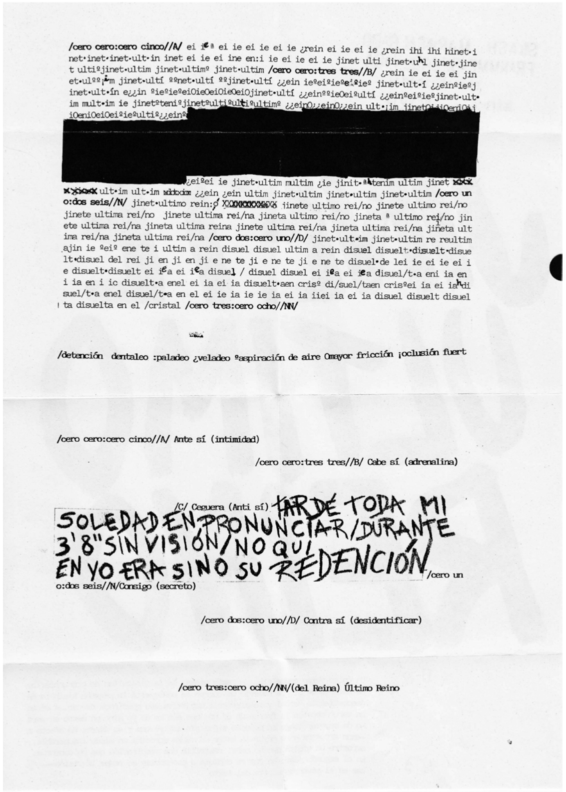
Η ενασχόλησή της María Salgado με το audiotext αναδεικνύει την ποίηση ως τεχνική συνένωσης ετερογενών στοιχείων: φωνητικού υλικού, σκηνικού χρόνου, τεχνολογικής διαμεσολάβησης, κοινωνικών ρυθμών, χωρικής εμπειρίας.

Η πρακτική αυτή συνδέεται άμεσα με το Seminario Euraca, το οποίο η María Salgado ίδρυσε και ανέπτυξε ως συλλογικό εγχείρημα έρευνας, σκέψης, γραφής και ανάγνωσης γύρω από τις γλώσσες του παρόντος και τις κρίσεις που τις διαπερνούν. Η πρώτη δημόσια παρουσία του Euraca πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2012 με ειδική αναφορά στην Κατερίνα Γώγου, θέτοντας από την αρχή τον τόνο μιας δουλειάς που συνδέει τη γλώσσα με την πολιτική εμπειρία και την κοινωνική ένταση. Οι συναντήσεις και τα σεμινάρια του Euraca εξετάζουν τη γλώσσα σε όλα της τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές της· γραφή, ακρόαση, ανάγνωση και ομιλία αποτελούν υποσύνολα μιας κοινής πρακτικής. Εργαστήρια, συλλογικές συνεδρίες και δημόσιες δράσεις διαμορφώνουν ένα περιβάλλον όπου η γλωσσική εμπειρία αποκτά πολιτική και αισθητηριακή πυκνότητα. Η δημιουργία του σεμιναρίου εντάσσεται φυσικά στο σύνολο της διαδρομής της και φωτίζει το έργο της ως χώρο συλλογικής επεξεργασίας της γλώσσας και τόπο συνάντησης ανάμεσα στην ατομική δημιουργία και τη κοινή σκέψη.

Το *plebeya* αποτελεί μία ακόμη πρωτοβουλία της María Salgado (σε συνεργασία με την Idoia Zabaleta), αφιερωμένη στη διερεύνηση της γραφής, της ποίησης και της performance ως πεδίων αισθητικής και θεωρητικής πρακτικής. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει σεμινάρια, αναγνώσεις, συζητήσεις και ζωντανές δράσεις, με στόχο τη μελέτη της γλώσσας ως σωματικής, ηχητικής και επιτελεστικής εμπειρίας, σε σχέση με το σώμα, τον χώρο και τη σύγχρονη καλλιτεχνική πράξη

Η συμβολή της María Salgado στο πεδίο της σύγχρονης ποιητικής και της performance διαγράφεται με συνέπεια σε ένα έργο που διατηρεί σταθερά προσανατολισμό προς τη γλωσσική εμπειρία του παρόντος. Η ποιητική της εργασία αναπτύσσει τρόπους πρόσληψης που υπερβαίνουν τις συμβατικές ταξινομήσεις και ενεργοποιούν τη διαδικαστική διάσταση του λόγου. Η φωνή, η αναπνοή, η χρονικότητα της εκφοράς και η ακρόαση αποκτούν κεντρική θέση στη διαμόρφωση της ποιητικής μορφής. Οι συνεργασίες, τα πολυεπίπεδα έργα, οι δημόσιες παρουσιάσεις και οι θεωρητικές της παρεμβάσεις συγκροτούν ένα corpus που αντιμετωπίζει τη γλώσσα ως ζωντανό υλικό, ικανό να συντονίζει σώματα, μνήμες, κοινωνικές εντάσεις και αισθητηριακές εμπειρίες. Το σύνολο αυτής της διαδρομής διαμορφώνει μια από τις πιο ουσιαστικές σύγχρονες έρευνες πάνω στη σχέση ανάμεσα στην ποιητικότητα, τη γλωσσική ύλη και την performance.

νοσταλγία του εργοστασίου, όχι
νοσταλγία του ανοιχτού χώρου πίσω από το εργοστάσιο, όχι
νοσταλγία της αγάπης, όχι
νοσταλγία της αγάπης στον ανοιχτό χώρο πίσω από το
εργοστάσιο, όχι
νοσταλγία, όχι
το χωριό
μια αποθήκη της Amazon
ένα περιφερειακό κεντρικό γραφείο της
Alphabet, το νέο
όνομα της Google, όχι
Live Nation, όχι
όχι στη νοσταλγία, ναι
όχι στην ποίηση της νοσταλγίας, ναι
όχι στην αρμονία της ποίησης της νοσταλγίας, ναι
είμαστε δύο σήματα κάτω από το αλάτι
απομένουν δύο λεπτά δυτικής δημοκρατίας
γιατί νιώθω ότι εμείς θα πεθάνουμε
γιατί οι άνθρωποι κάνουμε αυτό
νοσταλγία του μέλλοντος, όχι
νοσταλγία του μη-μέλλοντος, όχι
νοσταλγία της ανεκπλήρωτης υπόσχεσης ενός μέλλοντος, όχι
νοσταλγία της εκπληρωμένης υπόσχεσης να μην εκπληρωθεί
η υπόσχεση ενός μέλλοντος, όχι
η διάβρωση του χαρακτήρα
η εξαφάνιση των ειδών
το θεραπευτικό στάδιο

αυτή η μικρή εποχή

Από την ποιητική συλλογή *Rekord*, 2023

Ο πατέρας
Ο πατέρας του πατέρα
Η μητέρα του πατέρα
Ο πατέρας του πατέρα του πατέρα
Η μητέρα του...
κτλ.
Η μητέρα
Η μητέρα της μητέρας
Ο πατέρας της μητέρας
Η μητέρα της μητέρας της μητέρας
Ο πατέρας της...
κτλ.
Η Οικογένεια   Ο Δεύτερος τομέας   Ο Θεός και
επομένως   οι δαίμονές του
Ψεύτικο νήμα που αρχίζει με τη γέννηση
Τα περιστέρια...
Η μητέρα
Η μητέρα της μητέρας
Ο πατέρας της μητέρας
Η μητέρα της μητέρας της μητέρας
Ο πατέρας της...
κτλ.
Ο πατέρας
Ο πατέρας του πατέρα
Η μητέρα του πατέρα
Ο πατέρας του πατέρα του πατέρα
Η μητέρα του...
κτλ.
Ο φασισμός   Η βιομηχανική αναδιάρθρωση
Άλμπουμ χαμένης ταυτότητας
Το παραλήρημα, το είδος, η ήπειρος
Τα περιστέρια...

1936

είπε
, μπήκαν στο χωριό και ήταν τόσο καλός που δεν τους κατέδωσε
είπε
, δεν ήταν κομμουνιστές ήταν αδαείς και ήταν τόσο καλός που
δεν τους κατέδωσε, είπε
, μπήκαν στο χωριό και ήταν τόσο καλός που δεν τους κατέδωσε
του είπα
, ήταν τόσο καλός που μπήκαν στο χωριό και δεν τους
κατέδωσε
μου είπε
, ναι
του λέω
, ήταν τόσο καλός που μπήκαν στο χωριό και δεν τους
κατέδωσε
μου είπε
, ήταν τόσο καλός που παρότι ήταν αδαείς μπήκαν
στο χωριό και δεν τους κατέδωσε ως κομμουνιστές, του
λέω
, αν ήταν κομμουνιστές θα τους είχε καταδώσει
μου λέει
, όχι, γιατί ήταν τόσο καλός και ήταν τόσο αδαείς που
μπήκαν στο χωριό και δεν τους κατέδωσε
του λέω
, αν ήταν μορφωμένοι δεν θα τους είχε καταδώσει για να
έχει με
ποιον να μιλά τις νύχτες, νύχτες μετά που
μπήκαν στο χωριό
μου λέει
, ήταν τόσο καλός που ούτε η μακριά νύχτα του φάνηκε
μακριά
του λέω
, μήπως φοβόταν;
, να φοβόταν ποιόν;
, να φοβόταν τον θεό, που ήταν τόσο καλός που
όταν μπήκαν στο χωριό δεν ξέρει
ποιος νόμος είναι ο καλός, αν αυτός του θεού ή
αυτός του πολέμου και εφαρμόζει τον χειρότερο
    πέτρα ψαλίδι χαρτί
    τι καλός που ήταν

Universidad Popular

στο σκαμπό καθισμένη στο μπαρ της
καφετέριας παίρνω πρωινό
μου λέει
, αν δεν βουτήξεις τη φρυγανιά στο
γάλα χάνει
τις ιδιότητές της, τον πιστεύω
δεν τον πιστεύω, μου λέει
, αν δεν πλύνεις τα δόντια σου πριν
από το πρωινό το στόμα σου
θα μυρίζει για πάντα, τον πιστεύω
δεν τον πιστεύω, μου λέει
, οι άντρες θέλουν πάνω απ’ όλα
να καταστρέφουν και οι γυναίκες
επίσης βασικά αλλά
αντίστροφα
, και εγώ τι είμαι;, όχι

λέω, λέω

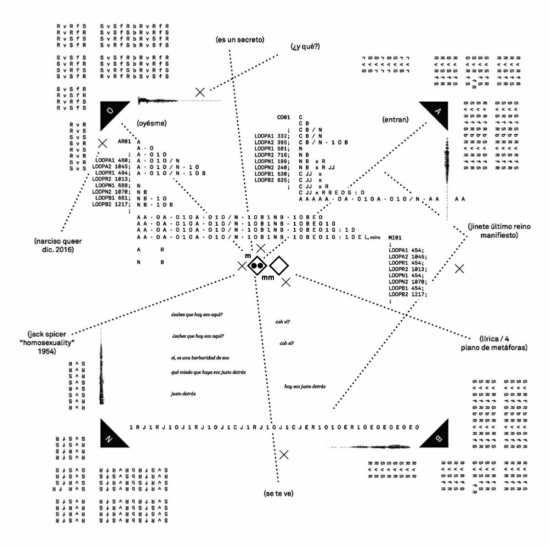
, αυτό εγώ δεν το ξέρω

Νύχτα καρναβαλιού

Μια σκάλα που ανεβαίνει σε ένα σπίτι που δεν φαίνεται
μια γυναίκα πολύ ηλικιωμένη στρέφεται στην
πλασματική προοπτική του πλασματικού
δωματίου στο οποίο ακριβώς τώρα βρίσκομαι
κοιτάζοντας ενώ το
αφηγούμαι
με
κοιτάζει με μάτια εξαιρετικά
ανοιχτά σε μια
γλώσσα παράξενη και οικεία

σαν μια μάσκα

Από την ποιητική συλλογή *sale*, 2023

Jinete Último Reino, Frag. 3, 2017

ονειρευόμαστε βασικά

ονειρευόμαστε *βασικά* νερό
ή ακίνητο ή κινούμενο ή σάπιο ή ολυμπιακό
και όλα μοιάζουν πολύ αληθινά ενώ το αληθινό μοιάζει παράξενο
ένα πράγμα είναι ένα πράγμα ποτέ δεν είναι ένα πράγμα
είναι ένα πράγμα
αλλά ένα άλλο πράγμα είναι ένα πράγμα
ονειρευόμαστε *βασικά* ποτάμια
τάσεις κατά ή υπέρ
ότι δεν υπάρχει ανάλυση που να φτάνει σε βάθος γιατί
μήπως όλα είναι *επιφάνεια*;
ένα πράγμα είναι ένα άλλο πράγμα, αυτό είναι λάθος
στροβιλισμοί ή επιμηκύνσεις της αγωνίας
ή επιθυμία ή δεσμός
οτιδήποτε είναι όπως οτιδήποτε άλλο
και ο θάνατος και τα κύρια ονόματα
που ήταν μια νοητική σύνδεση μιας άλλης ώρας και εποχής
η αργκό του ονείρου
ο θρύλος του χρόνου
της όρασης του ορίου ανοίγει μια οδό πάνω στην οποία
την ώρα και τη νύχτα που
περίπου *μη με ρωτάς πώς*
σηκώθηκα να πιω

με ποτάμια

με ρεύματα καθαρού και διάφανου νερού
με στάσιμα ή βρώμικα νερά
με την υπερχείλιση ενός ποταμού
με ένα μικρό πηγάδι
με καθάρια νερά
με το να διασχίζεις ποτάμια χωρίς πρόβλημα
με τα χέρια μου στον αέρα κοιτάζω τον καθρέφτη
το να είσαι γυμνός σε ένα ποτάμι είναι εξαιρετικός οιωνός
από ασήμι
με ένα ξερό ποτάμι
σε ήρεμα νερά
ότι η οδός Salitre* ήταν ένα ποτάμι

* δρόμος στο κέντρο της Μαδρίτης, στη γειτονιά Λαβαπιές. Το όνομά του προέρχεται από τη Βασιλική Μονάδα Παραγωγής Νίτρου που λειτουργούσε εκεί από τα τέλη του 18ου μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα.

Από την ποιητική συλλογή *Salitre*, 2019

Στα αστυνομικά τμήματα

Μου είπε ο φίλος της φίλης ενός τραβεστί,
πρέπει να είσαι από πέτρα. Κάθε μέρα γίνεται μια τελετή
πόνου ή ενός, ενός ασήμαντου σπασμένου δοντιού.
Βγαίνουν στο δρόμο οι, οι χτυπημένοι, χαμένοι από
το χέρι του, από το χέρι του, το χέρι του Θεού.
Κάθε μέρα γίνεται μια τελετή στο σώμα ενός ζωντανού,
ενός ολοζώντανου,
ενός αναπόφευκτου ανύπαρκτου. Υπάρχουν γυναίκες στη σφαίρα,
άνθρωποι που κουνάνε τη σημαία τους γύρω από, γύρω από,
παρόλο που, με πολύ φόβο για, για, για το φούρνο.
Πρέπει να είσαι από πέτρα, καταλαβαίνεις; Και να τολμήσεις.

για το σώμα μου

οι ειδικοί δεν ξέρουν τίποτα για το σώμα μου, είναι ασταθές,
διατηρεί τη μεταβλητή γενικότητα της αρχής και μια σιδερένια μοναξιά, δηλαδή
είναι ένα και τριαδικό και κρύο

η επιστήμη έχει επίσης παρατηρήσει ορισμένες ζυγαριές του ανέμου γύρω από
τη σπονδυλική στήλη, αλλά δεν είναι ανησυχητικές

όλα τα πράγματα της ζωής δεν έχουν περάσει από το σώμα μου
δεν μπορώ να δείξω μια ουλή, κοιτάξτε, βαθιά,
ούτε καν χάραξα τατουάζ πάνω στην αγάπη του ισχίου μου, όχι

συνήθως μου άρεσε το σώμα μου
μια φορά το μετέτρεψα ένα πολύ όμορφο και ινώδες ζώο
μια άλλη φορά το άπλωσα στον ήλιο ώσπου στέγνωσε όλη η λύπη

ως παιδί πέθανα όταν με χάρισαν στους γονείς μου, ντράπηκα που ήμουν η
προσφορά, που ήμουν μια προσφορά τόσο ευτελής, γεμάτη σωλήνες, εφταμηνίτικη

στη γέννησή μου φάνηκε ένα μαχαίρι και έτσι αποφάσισαν, ευαίσθητο πνεύμα,
έσφαξαν ένα κουνέλι και δεν χρειαζόταν, γιατί είδε το μαχαίρι και κατέρρευσε
ήταν το σύμβολο της
εποχής μου η ημέρα της προόδου

αλλά το σώμα μου, λένε οι ειδικοί, είναι πάνω απ' όλα ακατοίκητο
δεν ανήκει σε κανέναν ούτε είναι πολύ δικό μου, έχει σβηστεί
με την τελευταία λύπη ταξιδεύει προς την ασεξουαλικότητα

σας μιλώ για το σώμα μου όχι χωρίς ντροπή
όλα τα πράγματα της ζωής δεν πέρασαν από το σώμα μου
αλλά πάνω του εργάζομαι
όπως εργάζομαι πάνω στη νοημοσύνη μου, άλλωστε η νοημοσύνη μου είναι σώμα

αλλά εγώ δεν έχω ανακτήσει ένα σώμα
μια φορά στάθηκα ανίκανη να το εκθέσω μπροστά στα ΜΑΤ
μια άλλη φορά φοβήθηκα τη νύχτα στον δρόμο

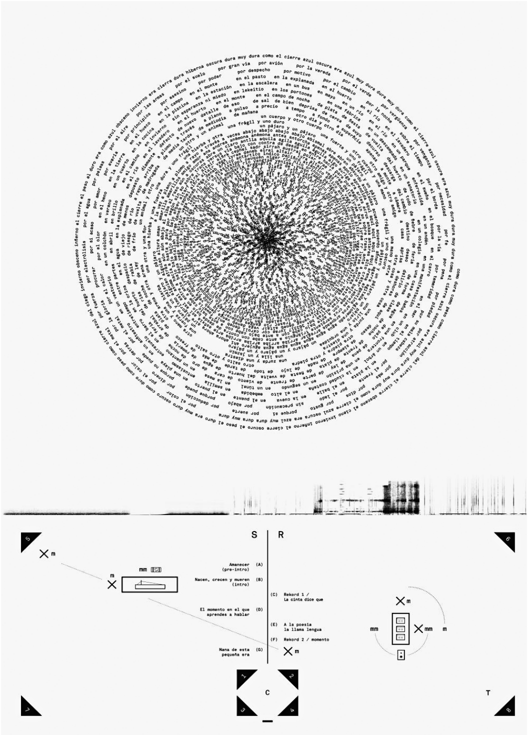
θέλω να πω ότι ακόμη δεν είναι ένα σώμα προετοιμασμένο για τη βία

το σώμα μου είναι οικείο, είναι ρομαντικό, είναι φλύαρο όπως εγώ
δεν σταματά να επιθυμεί το σώμα μου, να μιλά μόνο του, να διστάζει
πίσω από τα ερημωμένα χωράφια η έλλειψη θάρρους του

Ταχυδρομείο*

Η γυναίκα του στρατιώτη έλαβε
από την παλιά πόλη του Λένινγκραντ έλαβε
από τον μπολσεβίκο στρατιώτη έλαβε
ένα κόκκινο φιλί σε μια μπότα
και ένα λογοκριμένο τηλεγράφημα έλαβε
γυναίκα του στρατιώτη μου STOP σβησμένο
σβησμένο σβησμένο STOP σβησμένο
μην είσαι μακριά έλαβε
πάρε τη μπότα μου STOP
για το χιόνι της τάξης STOP
για το χιόνι της τάξης STOP σβησμένο
οι εσκιμώοι έχουν μέχρι και εννέα ονόματα
για το χιόνι STOP μουτζούρα μην είσαι μακριά STOP
υπογραφή: ο στρατιώτης της γυναίκας
Η γυναίκα του στρατιώτη έλαβε
έλαβε από την παλιά πόλη του Λένινγκραντ
αυτό το αβέβαιο μήνυμα ποιος ξέρει ίσως ψεύτικο.

* Τραγούδι του Bertolt Brecht και δράση του Pepe Murciego (συντάκτης και διευθυντής του πειραματικού περιοδικού "La Más Bella", πολυδιάστατος καλλιτέχνης που ασχολείται κυρίως με την τέχνη της δράσης και πολιτιστικός ακτιβιστής.

Jinete Último Reino, Frag. 1, 2021

Να γράφεις όπως

Να γράφεις ακριβώς όπως
η φωνή του Ian Curtis, του τραγουδιστή των Joy Division:
τρεμάμενη, σκοτεινή, ημιτελής, επαναλαμβανόμενη,
επιθετική, επιληπτική και εφήμερη

Radio, live transmission. Radio, live transmission... Dance, dance, dance, dance, dance, to the radio. Dance, dance, dance, dance, dance, to the radio. Dance, dance, dance, dance, dance, to the radio. Dance, dance, dance, dance, dance, to the radio. Well I could call out when the going gets tough. The things that we've learnt are no longer enough. No language, just sound, that's all we need know, to synchronise love to the beat of the show. And we could dance. Dance, dance, dance, dance, dance, to the radio. Dance, dance, dance, dance, dance, to the radio. Dance, dance, dance, dance, dance, to the radio.

Από την ποιητική συλλογή *31 poemas, 2010*

Ένας κόσμος περίπου

υπάρχει
η αργή ρόδα που γυρίζει αργά
υπάρχει ο χρόνος που χρειάζεται για να ολοκληρώσει τη
στροφή, αργός
για το τίποτα ή για ένα ταξίδι, εξαρτάται πώς θα το δεις
υπάρχει ένα άδειο κάθισμα
υπάρχει αέρας, κάνει θόρυβο
υπάρχει Κράτηση 12.30–16.00 για Μενού Self-service
υπάρχει ένας μολυσμένος σκύλος, σήμερα
υπάρχει παζάρι, λέγεται Excalibur
δυο κιλά ζωής της υπαίθρου υπάρχουν με 3,19 ευρώ
το κιλό, υπάρχει κάποιος που έχει 100 χιλιάδες και βάζει
100 χιλιάδες σε ένα
πρότζεκτ. Εγώ βάζω 1000 σε εκατό πρότζεκτ
υπάρχουν φορές που αυτό είναι όλο κι όλο που υπάρχει
πρέπει να επιχειρείς και πρέπει να αποτυγχάνεις. Για να
επιχειρήσεις πρέπει να μάθεις να
αποτυγχάνεις. Δεν είναι ότι συμβιβάζομαι, είναι η αποδοχή
ότι έτσι είναι τα πράγματα
υπάρχει μια στιγμή που λες «πρέπει να συνυπάρξουμε»
υπάρχουν φορές στη ζωή που πρέπει να συμβιβαστείς με
λίγα
υπάρχουν φορές που δεν ξέρω τι να σου πω αλλά δεν
θέλω να σταματήσω να σου μιλάω
μερικές φορές είναι καλό να σου λείπει κάποιος αλλά
υπάρχουν και φορές που όχι
υπάρχουν φορές που ένα απλό συγγνώμη δεν φτάνει
υπάρχουν φορές που το καλύτερο είναι να μείνεις σπίτι
πολλές φορές η κοινωνία περιορίζει τις ιδέες μας
μερικές φορές πρέπει να ξεχάσεις τι νιώθεις και να
θυμηθείς τι αξίζεις
υπάρχουν φορές που δεν το καταλαβαίνουμε αλλά υπάρχει
πολύς κόσμος
που είναι όπως εμείς και νομίζουμε ότι είμαστε παράξενοι
επειδή δεν το ξέρουμε
υπάρχουν φορές που η σιωπή μου λέει περισσότερα,
παραδέξου το υπάρχουν
φορές που η νωθρότητα είναι πιο ισχυρή από τα πάντα
«Δεν θέλω» «Δεν μπορώ» ή «Η Ίμπιζα είναι πολύ μακριά
για να πας κολυμπώντας» δεν υπάρχουν στο λεξιλόγιο της
ομάδας μου. Πρέπει να περιβάλλεσαι από ανθρώπους που
σε κινητοποιούν και σε κάνουν να βλέπεις ότι όλα είναι
δυνατά
το μανιφέστο λέει 1. αναζήτησε εσκεμμένα την
απόρριψη 2. έχε μια αναποδιά 3. πάρε κακό βαθμό 4. να σε
απολύουν 5. χάσε σε έναν διαγωνισμό
6. αμφισβήτησε το σύστημα 7. η τελειότητα είναι ρητορική
8. ψάξε αυτό που έχει σημασία 9. κράτησέ το απλό 10.
πιθανότατα θα αποτύχεις
δεν υπάρχει, τα αποθέματα εξαντλούνται

Jinete Último Reino, 4th edition, 2023

ένας Ιάπωνας σκύβει σε ένα παράθυρο για να δει αν σε αυτό το σπίτι υπάρχει ένα μουσείο ή ένα σπίτι, αν είναι σπίτι-μουσείο ή απλώς σπίτι, αν μπορεί ή όχι να κοιτάξει για να επιβεβαιώσει την άδεια φωτογράφισης και αυτό είναι μια λεπτομέρεια. Μια λεπτομέρεια

υπάρχει μια τομή ανάμεσα στο κάστρο και στο τείχος,
λέγεται τάφρος
ορατό από την άδεια και άχρηστη τάφρο υπάρχει ένα
άνοιγμα από αμέτρητο ουρανό

δεν υπάρχει τώρα λειτουργία για κάποιος τόπους ούτε για κάποια πράγματα ούτε ο ουρανός

τώρα υπάρχουν οι κενές θέσεις, ολογράμματα πραγμάτων, ολογράμματα λειτουργίας

άλλα πράγματα χωρίς λειτουργία υπερβαίνουν γεμάτα από την πχώ της κενότητας της ταραγμένης αναπνοής της δύναμης να ζουν, υπερβαίνουν και την υπερβολή θα μπορούσες να την πεις βλέμμα

θα μπορούσες να πεις βλέμμα την υπερβολή και ακόμη υπερβολή την υπερβολή, την υπερβολή των σωμάτων που θα μπορούσαν να είναι με άλλα σώματα και πράγματα που υπάρχουν

κόσμος, μπορείς να τα πεις έμβια
αντικείμενα όντα πράγματα έμβια πράγματα όντα ζώα
cyborgs

από κάθε 5, 1 βρίσκεται στα όρια
φτώχειας για παράδειγμα

υπάρχουν ΠΑΝΩ ΑΠΟ 1.000 ΛΙΓΟΤΕΡΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
δεν υπάρχει μεγαλύτερο σύμβολο του 21ου αιώνα από τον εργαζόμενο με ακουστικά

υπάρχει αυτή η ομοιογένεια του να είσαι ίδιος και να μην
είσαι ίδιος όντας ίδιος, κόσμος δεν θέλουν να είναι ίδιοι
αλλά θέλουν να είναι ίσοι, κόσμος
δεν θέλουν να είναι ίσοι αλλά θέλουν να είναι ίδιοι, κόσμος
υπάρχει κόσμος από κάστες και υπάρχουν άλλοι που όχι
υπάρχει ένας δρόμος στον χορό
δεν υπάρχει μια παρουσία
υποκείμενη και αυτόνομη του σχολιαστή, αλλά
μια κοινή αιτία του σχολιαζόμενου συγγραφέα και του
συγγραφέα που σχολιάζει (...). Πρόκειται για έναν τρόπο
να δανείζεις τη φωνή σου στα λόγια του άλλου, κάτι που
τελικά συγχέεται με το αντίστροφο, δηλαδή να μιλάς για
λογαριασμό σου παίρνοντας
τη φωνή του άλλου

Από την ποιητική συλλογή *hacía un ruido, frases para un film político,* 2016

Πρώτη πρόταση

Στο βιβλίο *Lenguaje inclusivo y exclusión de clase -Συμπεριληπτική γλώσσα και ταξικός αποκλεισμός-*, η Brigitte Vasallo διατυπώνει μια πρόταση που, από τη στιγμή που τη διάβασα, και επειδή με αφορά βαθιά, με καταδιώκει εμμονικά. Η Vasallo επισημαίνει τη μετατόπιση σήμερα σχεδόν όλης της πίεσης και του αγώνα για την αλλαγή του κόσμου στο πεδίο της γλώσσας, ενώ ο κόσμος, από τη μεριά του, φασιστικοποιείται και πέφτει στον γκρεμό. Επίσης, και όπως δηλώνει ο ίδιος ο τίτλος του βιβλίου της, υποστηρίζει ότι σε ορισμένες συζητήσεις για όρους και σωστές ή λανθασμένες χρήσεις, όπως για παράδειγμα στη συζήτηση γύρω από τη συμπεριληπτική γλωσσική νόρμα φύλου, λείπει τουλάχιστον η συζήτηση για τις υλικές συνθήκες παραγωγής της γλώσσας (και όσων δεν είναι γλώσσα).

Ότι η ταξική πάλη στην οποία αναφέρεται, ή πιο συγκεκριμένα οι αγώνες των κυριαρχούμενων τάξεων (εργαζόμενες / μη μισθωτές / μη λευκές / μη πολίτες μιας χώρας / μη άνδρες / μη ετερο-) και η συνακόλουθη φυλετικοποίηση και θηλυκοποίηση όσων καταπιέζονται στον κόσμο, εκδηλώνονται επίσης στη γλώσσα, δεν αποδεικνύεται μόνο θεωρητικά αλλά και βιωματικά, αν σκεφτεί κανείς τι σημαίνει π.χ. να χρησιμοποιεί κάποιος μια μη-κανονική προφορά σε μια συνέντευξη εργασίας, ποιός τείνει να παίρνει τον λόγο στον δημόσιο χώρο και ποιός να σωπαίνει, ή, πιο δραματικά, ποιός καταφέρνει να λάβει επείγουσα ιατρική φροντίδα μέσω τηλεφώνου στην πανδημία του COVID στη Μαδρίτη. Ωστόσο, πέρα από το ερώτημα για το ποια κοινωνική τάξη παράγει κυρίως την κριτική θεωρία και κυριαρχεί στην ατζέντα των πολιτικών συζητήσεων —και επομένως διαθέτει τα εργαλεία λόγου για να καθορίζει το πλαίσιο μέσα στο οποίο σκεφτόμαστε και αγωνιζόμαστε—, αυτό που δεν απαντάται εύκολα στο βιβλίο της Vasallo είναι αν υπάρχει (και πού θα μπορούσε να υπάρξει) μια δυνατότητα γλωσσικής διαφωνίας εκ μέρους των «εργατριών της γλώσσας» που, με την «γλωσσική τους εργασία», παράγουν τη γλώσσα, ή αν αυτή η διαφωνία είναι καταδικασμένη να συλλαμβάνεται διαρκώς από το καπιταλιστικό σύστημα παραγωγής νοήματος και να ανακυκλώνεται στο εσωτερικό του συμβολικού του επιπέδου — εκείνη την ψευδή αλήθεια που ο Debord, τον οποίο επίσης επικαλείται η Vasallo, ονόμασε «θέαμα» και που σήμερα φασιστικοποιείται. Αν υπάρχει μια απελευθερωτική διέξοδος μέσω της γλώσσας, ή αν η γλώσσα έχει καταστεί σήμερα ένα από τα κύρια εμπόδια για την πραγματική δράση —δηλαδή για τη δράση με συνέπειες.

Ο σημερινός διάλογος και ένα μέρος της πάλης βρίσκονται στη γλώσσα, εν μέρει επειδή οι θεωρίες και τα σχήματα της λεγόμενης γλωσσικής στροφής του 20ού αιώνα επέτρεψαν επίσης, εν μέρει, να σκεφτούμε (και να συνειδητοποιήσουμε) ότι οι πολυάριθμοι κώδικες που συγκροτούν την κοινωνία και την ίδια μας την υποκειμενικότητα παράγονται στη γλώσσα, δηλαδή ότι μιλάμε, αλλά επίσης —και κυρίως— ότι μας μιλούν. Από εκεί, και για να αναφέρω μόνο δύο ιδιαίτερα ισχυρά παραδείγματα, η κατανόηση της γλώσσας ως προϊόντος κοινοτικής εργασίας, διαποτισμένου από την ίδια άνιση κατανομή του ταξικού συστήματος, του μαρξιστή στοχαστή Ferruccio Rossi Landi (*El lenguaje como trabajo y Mercado- Η γλώσσα ως εργασία και ως αγορά-*, 1968)· ή η κατανόηση της ετεροφυλοφιλικής σκέψης ως ιδεολογικής μήτρας προγενέστερης και ταυτόχρονης προς τη γλώσσα που τη συγκροτεί ως τέτοια, της Monique Wittig στο "El pensamiento heterosexual- Η ετεροσεξουαλική σκέψη" (1979). Όμως θα έλεγα ότι ένα μέρος αυτών των θεωριών της γλώσσας —ή ίσως καλύτερα το σμήνος πολιτικών, βιωμένων και γραπτών αντι-ηγεμονικών πρακτικών που τις παρήγαγαν ή παρήχθησαν από αυτές— δεν σταμάτησαν τότε στη διαπίστωση και αποδοχή των συνθηκών παραγωγής της γλώσσας ως κάτι εξωτερικό προς τη γλώσσα, αλλά παρότρυναν και υποκίνησαν μια μεταμόρφωση του κόσμου και της υποκειμενικότητας *επίσης* μέσω και από αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί το αδιαχώριστο υλικό εντός της, και που στο παρόν κείμενο θα ονομαστεί *σάρκα*, σε μια προσπάθεια επανεγγραφής του στο σώμα τους και στο δικό μας: μια σαρκικότητα όχι αναγκαστικά ιδιωτική και ατομική, αλλά αναγκαστικά αισθητηριακή, ευαίσθητη, αισθητική, συναισθηματική. Θόρυβος, κρυπτογράφηση, εντατικοποίηση, δυσκολία, απορρύθμιση, ανοίκειο, ζούγκλα, πυκνότητα, αδιαφάνεια.

Στην κριτική της, η Vasallo δεν φαίνεται να αναφέρεται σε αυτούς τους τρόπους χρήσης της γλώσσας, ας πούμε, πιο *αισθητικούς* (στο μέτρο που η μορφή τους γίνεται αντιληπτή ως τέτοια, αλλά κυρίως στο μέτρο που δρουν στις αισθήσεις), αλλά σε εκείνους που —όπως σήμερα η συμπεριληπτική γλώσσα— μπορούν να σταθεροποιηθούν ως εξυγιαντική, αναγνωρισμένη νόρμα (και επομένως ως αφαίρεση από μια χρήση) και, σταθεροποιούμενοι, σύμφωνα με την ίδια, αποκλείουν την κοινωνική τάξη που είτε δεν τους χρησιμοποιεί είτε τους απορρίπτει επειδή τους συσχετίζει με τις χρήσεις της διανοητικά κυρίαρχης τάξης· ή στις "λέξεις και έννοιες" με τις οποίες όλοι μας παράγουμε σήμερα περιεχόμενο κάθε είδους και που, όταν παράγονται εντός πλαισίων και διαδικασιών που υπαγορεύονται από τον εγγράμματο Κανόνα, μας παγιδεύουν χωρίς καμία διέξοδο στο συμβολικό του καθεστώς. Ούτε φαίνεται αυτοί οι μικροί ή μοριακοί τρόποι χρήσης της γλώσσας να αναγνωρίζονται σήμερα ευρέως ως πάλη μέσα στη γλώσσα. Και αυτό με κάνει να αναρωτιέμαι αν δεν βρίσκεται ακριβώς σε αυτή τη ρήξη —ανάμεσα στο εξωλεκτικό-αισθητηριακό-αντιπαραγωγικό και στο σημασία-περιεχόμενο-παραγωγή— η βασική διακοπή του δικού μας ορίζοντα σκέψης και δράσης από εκείνον του οποίου κληρονομήσαμε τη θεωρία-χωρίς-πράξη, την ιδέα-χωρίς-σώμα· και αν δεν είναι από αυτή τη διάσπαση που προέρχεται μεγάλο μέρος της υποκειμενικής και πολιτικής ανημποριάς, αν όχι της νεύρωσης, που εκείνη συνδέει με αυτό που στο βιβλίο της ονομάζει "γλώσσα".

Πιστεύω ότι αυτό που η Vasallo αποκαλεί στο βιβλίο της «γλώσσα», και αυτό που τείνουμε έτσι να αποκαλούμε σήμερα σε πολλές περιπτώσεις και συζητήσεις γύρω από τη διαφωνούσα χρήση της, εστιάζει, ανταποκρίνεται και αλληλοεπιδρά περισσότερο με μια πολύ ορατή επιφάνεια παρά με ένα βάθος φωτιάς· και με την έννοια και την προσδοκία

που σήμερα κυριαρχεί γύρω από αυτήν ως μεταγλώσσα και ως σταθεροποιημένο λόγο —και, επομένως, ως λόγο κανονικοποιημένο και κανονικοποιήσιμο— παρά με εκείνη τη γλώσσα και εκείνη τη γραφή για τις οποίες μιλούσαν οι ριζοσπαστικές ποιήτριες και φιλόσοφοι του 20ού αιώνα, οι οποίες τη σκέφτονταν την ίδια στιγμή που τη έγραφαν· όσο κι αν τις επικαλούμαστε διαρκώς και τις ενσωματώνουμε στα δοκίμιά μας, μέσα σε ένα glitch που ίσως είναι υπεύθυνο για τη ματαίωση και τη δυσπιστία απέναντι/εντός της γλώσσας στις οποίες αναφέρεται και τις οποίες ενεργοποιεί η Vasallo. Μια οντότητα τελικά πιο κοντινή στη σημερινή μας ιδέα και εμπειρία της πληροφορίας —και στην αιτία και συνέπειά της: την αναπαράστασή της σε μια πληροφοριοκεντρική πρόζα και στο σχετικό λεξιλόγιο— και στην σχεδόν ασώματη φύση της, και συνεπώς στην παντοδυναμία, την ταχύτητα και την απειρότητά της, που αντιστοιχούν στη γενική επιτάχυνση η οποία δηλητηριάζει τις συνήθειές μας και αναισθητοποιεί τις δυνάμεις μας όσο μας προσφέρει ντοπαμίνη και εκτόνωση με χαμηλό κόστος προσπάθειας και προσοχής. Γλώσσα low cost. Με τον όρο «πληροφορία» θα μπορούσε κανείς εδώ να αναφερθεί στο σύνολο των γλωσσικών παιγνίων που προσανατολίζονται στην ταχεία και αποτελεσματική ανταλλαγή νοημάτων, ρόλων συνομιλίας, πραγματολογικών συμπερασμάτων και λοιπών κανόνων του κωδικοποιημένου και τυποποιημένου παιχνιδιού της επικοινωνίας. Αλλά εγώ θα ήθελα να ανεβάσω λίγο ακόμη το διακύβευμα και να το συνοψίσω εδώ με τη λέξη «αλγόριθμος», ώστε να της προσθέσω έτσι την ιδιότητα (εποχική και) της φόρμουλας που, αν κωδικοποιηθεί και αποκωδικοποιηθεί σωστά, λειτουργεί πάντα ακριβώς, χωρίς υπολείμματα και χωρίς ρήγματα: δηλαδή, επικοινωνεί πάντα άμεσα και ομαλά ένα πλήρες περιεχόμενο και τη φαντασίωση της πλήρους επικοινωνησιμότητας ή σημασιολογικής διαφάνειας που απορρέει από αυτό· και τη συσχέτιση αυτής της οικονομίας καθαρής και ταχείας σημασιοδότησης —σαν οπτική ίνα— με την εικόνα που έχουμε σήμερα για το χρήμα: κάτι που μοιάζει να αιωρείται σε ένα άυλο νέφος, αλλά που, όπως εξηγεί η Marta Peirano για το cloud στο βιβλίο της *El enemigo conoce el Sistema- Ο εχθρός γνωρίζει το Σύστημα* (Debate, 2019), στηρίζεται σε υλικές συνθήκες (έδαφος, νερό, πόλεμοι, εκμετάλλευση) αρκετά σκοτεινές. Στον ψηφιακό κόσμο, λέει ο φιλόσοφος, ψυχαναλυτής και διδάκτωρ νευρολογίας Miguel Benasayag, «η αρχή "όλα είναι πληροφορία" θεωρεί τις επικράτειες ως απλό τρόπο ύπαρξης του χάρτη. Η βία της ψηφιοποίησης δεν έγκειται, λοιπόν, σε κάποιο σχέδιο κυριαρχίας, αλλά μάλλον στην άρνηση όλων των μορφών ετερότητας και μοναδικής ταυτότητας, ώστε να απομείνει ένας χώρος καθαρής αφαίρεσης. Οτιδήποτε στο έδαφος (η πραγματικότητα των σωμάτων, των οικοσυστημάτων…) αντιστέκεται στις προσπάθειες μοντελοποίησης, μετατρέπεται έτσι, στον κόσμο των ψηφιακών μοντέλων, σε "θόρυβο στο σύστημα". […] Η ψευδαίσθηση μιας αλγοριθμικής πραγματικότητας αγνοεί έτσι εκείνο για το οποίο ήδη μας είχε προειδοποιήσει ο Alan Turing, όταν υποστήριξε ότι «ακόμη και στην αριθμητική δεν είναι όλα υπολογίσιμα» (*The Tiranny of the Algorithms*).

Η αντικατάσταση της κατανόησής μας για τον «τρόπο ύπαρξης» της γλώσσας από την κατανόηση του «χάρτη» της πληροφορίας που ενεργοποιούν οι φράσεις της ενδέχεται να συνεπάγεται και να συμβάλλει στη διαδικασία εικονικοποίησης ή και άμεσης λήθης —και μέσω της λήθης, διαγραφής— πρώτα απ' όλα της (και της δικής μας) κατ' αρχάς σωματικής συγκρότησής της· και δεύτερον, σε συνάφεια με αυτό, στη λήθη και στη διαγραφή του σώματος της γλώσσας, το οποίο ορισμένες από εκείνες τις θεωρίες, στο πλαίσιο των οποίων δινόταν τότε η γλωσσική μάχη, ονόμασαν *γραφή* — όχι πια κατανοημένη ως τυπωμένο γράμμα στο χαρτί, αλλά ως ίχνος πάνω σε οποιοδήποτε υλικό που κάποιος μπορεί να διαβάσει ως τέτοιο: ένα αποτύπωμα ενός άλλου πράγματος που δεν ταυτίζεται με το υλικό στο οποίο εγγράφεται, μια αφαίρεση, μια εξαγωγή ή μια ρήξη που λειτουργεί ως ένδειξη. Αυτό σημαίνει ότι, για να υπάρξει γλώσσα (ή αυτού του είδους η γλώσσα…;), πρέπει να υπάρχει, πέρα από υλικότητα, και ίχνος — αλλά όχι νοούμενο ως αφηρημένη κωδικοποίηση, αλλά ως κίνηση της διαφοράς μέσα στο υλικό μιας γλώσσας που, με τη σειρά της, νοείται ως ακουστική, γραφική και επιτελεστική εισβολή στον κόσμο του ήχου και των εγγραφών και στον κόσμο του κόσμου· δηλαδή, ως δημιουργία ενός κόσμου αντιληπτού σε μια γλώσσα. Και ότι, συνεπώς, δεν υπάρχει —ή δεν μπορεί να υπάρξει— κόσμος χωρίς τη σωματοαισθητηριακή εμπειρία που έχουμε από αυτόν *και* μέσω της γλώσσας. Υπό αυτή την οπτική, ό,τι το αλφαβητικό γράμμα και η γραφή του είχαν διαγράψει από το σώμα (καθώς ανταλλάσσουν ένα φώνημα με ένα γράμμα σαν να εξατμίζεται στο πλαίσιο αυτής της ανταλλαγής το υλικό υπόλειμμα και των δύο), μαζί με τις επιστημολογικές (λογοκεντρικές) και οικονομικές (καπιταλιστικές) τους συσχετίσεις, επανεγγράφεται ως ίχνος και ως ήχος όχι αναγκαστικά κωδικοποιημένος, και ως performance ή σωματική πράξη γιατί μόνο ένα τόσο ακραία ορθολογιστικό και τεχνοκρατικό παράδειγμα όπως εκείνο της δυτικής νεωτερικότητας θα μπορούσε να αποσπάσει τις χειρονομίες από την άμεση δράση της γλώσσας — της γλώσσας που σέρνεται από όλο το σώμα: τη συστολή της, το τρέμουλό της, την αβεβαιότητά της μπροστά στη συνάντηση με τον κόσμο και με τους ανθρώπους που σου αρέσουν και που σε φοβίζουν — όχι για αυτό που έχουν ως αναπαράσταση, αλλά για αυτό που έχουν ως αντήχηση κάποιου από τα πιο αληθινά πράγματα που μπορούν να ειπωθούν για την ύπαρξη μιας ζωής: τη σωματική της αίσθηση. Το να θυμόμαστε ότι το αυτί, το μάτι και η αφή με τα οποία εκπέμπουμε και λαμβάνουμε τη γλώσσα βρίσκονται στο σώμα, και ότι το σώμα αυτό, τελικά, δεν κάνει τίποτε άλλο από το να συνομιλεί με άλλα σώματα που το συνοδεύουν *σε αυτόν τον κόσμο*, ακόμη κι αν το ιδιαίτερο τραγούδι μας ως ζωικού είδους διαθέτει *και* σημειωτικές ποιότητες, πέρα από τόνο, χροιά, αναπνοή, ειλικρίνεια και παρουσία, σημαίνει επίσης να επιβεβαιώνουμε τη γλώσσα ως ήχο και ως τόπο, ως ήχο σε έναν τόπο, και ως γλώσσα και ως ακρόαση· δηλαδή, ως γλώσσα για κάποιον με τον οποίο δεν θέλουμε μόνο να συνδεθούμε για τη μετάδοση πληροφορίας, αλλά από καθαρή περιέργεια και επιθυμία συνάντησης και επαφής — και,

συνεπώς, σύγκρουσης, δηλαδή συνύπαρξης. Διότι αν αυτό που λέμε κάθε φορά δεν ήταν έστω και ελάχιστα διαφορετικό και διάφανο, και επομένως συγκρουσιακό ή ελκυστικό, τότε γιατί να μιλάμε αντί να αναπαράγουμε κάθε φορά τις ίδιες λεκτικές μονάδες;

Η ίδια η ιδέα (και το φαντασιακό) ότι το σήμα μπορεί να αναχθεί (κυριολεκτικά ή μεταφορικά) στην ποσότητα πληροφορίας του, και ότι όλη η δόνησή του μπορεί να κονιορτοποιηθεί (κυριολεκτικά ή μεταφορικά) σε μηδενικά και άσσους που θα μπορούσαν πλέον να εκπέμπονται και να λαμβάνονται αδιακρίτως μόνο από μηχανές, αποδυναμώνει *τη γλώσσα ως τέτοια* (ή αυτό το είδος της… και το φαντασιακό του;), ώστε στη θέση και στο κέντρο της να λειτουργεί η πληροφορία *σαν* να ήταν γλώσσα. Ένα παράδειγμα αυτής της επαναληπτικής ομιλίας είναι εκείνη που κάνει το πεδίο αναζήτησης της Google όταν σου προτείνει να ολοκληρώσεις τη φράση σου, ή όταν —όπως επισημαίνει ο Mario Montalbetti στο κείμενό του "El límite del poema- Το όριο του ποιήματος" (2020)— διατυπώνει την απάντηση πριν προλάβεις να γράψεις την ερώτηση που επρόκειτο να κάνεις, εμποδίζοντάς σε να κάνεις την ερώτηση, στηριγμένη στις αναζητήσεις άλλων ανθρώπων που επίσης δεν έφτασαν ποτέ στο σημείο να ρωτήσουν, σε αυτό που συνιστά έναν αέναο μονόλογο της μηχανής με τον εαυτό της, αφού προηγουμένως έχει μειώσει τους εαυτούς μας σε μετρήσιμα και ταξινομήσιμα δεδομένα. Αυτή η γλώσσα-γέμισμα του προκαθορισμένου κελιού μειώνει την άπειρη ποικιλία της γλώσσας —και της αμφιβολίας, της έκπληξης ή της ξενότητας— στον τεράστιο αλγόριθμο με τον οποίο συνδυάζονται τα κελύφη της: δηλαδή, οι λέξεις όταν νοούνται ως κρύσταλλοι που διαφανίζουν τα νοήματά τους ή, καλύτερα ακόμη, σε μια μεταφορά απολύτως της εποχής μας, ως οθόνες που προβάλλουν σε υψηλή ανάλυση αυτό που είναι τα πράγματα, σαν ένα πράγμα να ήταν πάντοτε ένα πράγμα, και όχι, κατά κανόνα, κάτι άλλο, και σαν το νόημά του να μην ήταν ποτέ μη ισοδύναμο — δηλαδή, σαν η γλώσσα να μην ήταν ουσιωδώς μεταφορική.

Η διαφάνεια του παιχνιδιού της σημασιοδότησης —ή όπως θέλεις να ονομάσεις *το μερίδιο μυστικού της*— και, συνεπώς, τα μυστικά που συγκροτούν επίσης τον κόσμο πέρα από την οθόνη, και η ετερότητα που κάθε άνθρωπος είναι για έναν άλλον με τον οποίο σχετίζεται και μιλά, και άρα η μη αναγώγιμη πολλαπλότητα ερμηνειών για το τι είναι κάθε πράγμα, είναι ίσως αυτό που ξεχνάμε σε μεγάλα τμήματα των συνήθων τρόπων επικοινωνίας, μέσα σε μια γλώσσα που νοείται κυρίως όπως την αντιλαμβάνεται η κυβερνοκοσμοθεωρία που μας περιβάλλει: ως δομές αναπαραγώγιμες, άρα χαρτογραφήσιμες, ιχνηλάσιμες, αναγνωρίσιμες, προβλέψιμες και σε μεγάλο βαθμό επιτηρήσιμες. Είναι πιθανό ότι το διαδίκτυο και η ΤΝ προκαλούν στον εγκέφαλό μας και στις κουλτούρες μας ένα σοκ παρόμοιο με εκείνο που προκάλεσε η τεχνολογία της αλφαβητικής γραφής όταν άρχισε να εμφανίζεται: μετατοπίζοντας, υβριδοποιώντας και μεταμορφώνοντας τις προφορικές κουλτούρες και τις κοσμοαντιλήψεις τους με τέτοια ταχύτητα, ώστε η γραφή που προέκυψε χρειάστηκε πάνω από είκοσι αιώνες για να ξανακατανοήσει τον εαυτό της ως *γραφή* και πέρα από το γράμμα — στην επιτέλεση της ομιλίας, στον αέρα ανάμεσα στα σώματα που συναντιούνται δημόσια, στις εγγραφές πέρα από το γράμμα, στον χρόνο και στον χώρο του κόσμου. Και αναπόφευκτα αυτό το κείμενο που γράφω να μοιάζει απλώς σαν μια κακή, φαρσική αναπαραγωγή και προέκταση της προειδοποίησης του Pasolini το 1975 για την *εξαφάνιση των πυγολαμπίδων*. Όμως, όπως λέει ο Miguel Benasayag στη συνέντευξη που ήδη ανέφερα, «δεν μπορούμε να είμαστε ούτε υπέρ ούτε κατά της ΤΝ, δεδομένου ότι ήδη βρίσκεται εδώ και δεν είναι πιθανό να εξαφανιστεί σύντομα», και όπως μου έμαθαν οι φοιτήτριες των δύο ετών του μεταπτυχιακού στην Ιστορία της Σύγχρονης Τέχνης και Οπτική Κουλτούρα του Museo Reina Sofía, με τις οποίες άρχισα να δοκιμάζω και να συζητώ άλλες εκδοχές αυτού του κειμένου, είναι αδύνατο να σκεφτούμε μια ανθρώπινη συνθήκη αποκομμένη από τις τεχνολογίες που οι ίδιες οι άνθρωποι δημιουργούν. Υπάρχουν χρήσεις της ΤΝ που επεκτείνουν δυνατότητες, προεκτείνουν σώματα και θα μπορούσαν ακόμη να υποσχεθούν μια άλλη κατανομή της εργασίας, αν χρησιμοποιηθούν έτσι· όπως επίσης θα μπορούσαν, αν επιτραπεί η αναλογία, να μας υποσχεθούν μια *άλλη γραφή* ή κάτι άλλο που θα έρθει ύστερα από αιώνες δοκιμής, άσκησης και αγώνα με το εργαλείο. Αν εδώ υιοθετώ τον ρόλο της ποιήτριας στα σύνορα, το κάνω τόσο από ανικανότητα να εκφράσω και να ακονίσω καλύτερα ένα άλλο σημείο που με ενδιαφέρει ακόμη περισσότερο, όσο και —γιατί όχι— από την έλξη του εντυπωσιασμού και του καιροσκοπισμού που τέτοιες δηλώσεις προσφέρουν σε συζητήσεις που αλλιώς θα ήταν πολύ λιγότερο *mainstream*. Όμως, στην πραγματικότητα, πιστεύω ότι δεν χρειάζεται να σταθεί κανείς σε κάποιο εξελιγμένο τεχνολογικό όριο για να παρατηρήσει ότι ήδη λειτουργούσαμε (και λειτουργούμε) έτσι: με τρόπο παρόμοιο με της Google —δηλαδή ομοιογενή, επαναληπτικό— όταν γράφουμε, όταν μιλάμε και, πάνω απ' όλα, όταν διαβάζουμε· και ότι κυρίως όταν διαβάζουμε με αυτόν τον τυποποιημένο τρόπο, χάνουμε την πολυπλοκότητα και την ομορφιά της (και της δικής μας) αισθητικής εμπειρίας δηλαδή της παράξενης, πλάγιας εμπειρίας— που προσφέρει κάθε γλώσσα ως τέτοια.

Ίσως να μην είναι αντιφατικό αλλά συμπτωματικό ότι, την ίδια στιγμή που υπήρξε μια έκρηξη αυτής της λαμπερής κατανόησης του κόσμου με γλωσσικούς όρους, και την ίδια στιγμή που υπάρχει και συνεχίζει να υπάρχει ένας πληθωρισμός από «λέξεις, όρους, έννοιες» σχετικές με αυτήν, υπάρχει —ή έχει υπάρξει σταδιακά, από περίπου την εποχή του κειμένου της Wittig και της έκρηξης της νεοφιλελεύθερης κουλτούρας και οικονομίας και του κυβερνοκαθεστώτος της— μια τέτοια πτώση ή πλάγιασμα της (μορφής της) γραφής και (κυρίως) της ανάγνωσης που όχι μόνο συνόδευε αυτή τη στροφή αλλά και τη γεννούσε. Αναρωτιέμαι αν η νεοφιλελεύθερη επισφάλεια της ανάγνωσης του «παράξενου» και του «δύσκολου», του «μη μονοσήμαντου», του «ανοιχτού», που χαρακτήριζε πολλές ποιητικές του 20ού αιώνα, δεν είναι σύμπτωμα και συσχέτιση ενός (και μιας έννοιας της) γλώσσας που, περισσότερο από το να αποτυγχάνει στη μεταφορά όρων και εννοιών, ξεχνά τον ίδιο της τον εαυτό — ή, όπως θέλεις να το ονομάσεις, τη σάρκα της σκέψης και της ζωής: δηλαδή εκείνο το κάτι

που κινείται στο σώμα και, καθώς κινείται, μας δίνει σώμα· εκείνο το κάτι που μεταβάλλει την αντίληψή μας και, καθώς το κάνει, μας χαρίζει τη διαφορά εμπειρίας που είναι η ίδια η ζωή· κάτι που δεν είναι ένα proxy αγορασμένο σε κατάστημα, αλλά κάτι που αποκτήθηκε επειδή άλλοι μας αγκάλιασαν, μας τραγούδησαν, μας μίλησαν ή μας έβρισαν, και γι' αυτό τρέμει, και γι' αυτό μεταλλάσσεται, ερωτικοποιείται, συγχέεται, χάνεται· εκείνο το ενεργό ή μη νεκρό ή μη ετοιμοθάνατο μέρος της γλώσσας, *το μέρος του μυστικού της*, το μη υπολογίσιμο, το σφαλματικό και το περιπλανώμενο, που διατηρεί την μη αναγώγιμη φύση του ζωντανού — τη μεταβλητότητά του, την εντροπία του, την τύχη, τη μόνιμη ανισορροπία του. Και δεν είναι καθόλου παράξενο μια τέτοια λήθη, μια τέτοια πτώση, μια τέτοια μετάλλαξη. Όσοι ζήσαμε ακόμη μερικά χρόνια χωρίς υπολογιστές και διαδίκτυο, ξεχάσαμε πολύ γρήγορα πώς ήταν να γράφουμε με το χέρι, να ταξιδεύουμε χωρίς maps ή να δίνουμε ραντεβού χωρίς κοινωνικά δίκτυα. Ο Πλάτων δεν άργησε να ξεχάσει πώς ήταν να σκέφτεται χωρίς εγγραφές σε χαρτί. Το να ξεχνά κανείς την ίδια την πράξη της (αναλφάβητης) *γραφής* μετά την (αλφαβητική) γραφή, και κατόπιν μετά τη νέα (αλγοριθμική) γραφή, σημαίνει επίσης να αρχίζει ξανά να ξεχνά ότι κάθε ομιλία/γραφή συγκροτείται ως μια παρέμβαση στη γλώσσα που είναι de facto παρέμβαση στο ίδιο και στο ξένο σώμα. Και θα ήταν αυτή η λήθη επιθυμητή, πέρα από αναπόφευκτη, επειδή εκείνη η στροφή ίσως εξαντλήθηκε; Ή μήπως, αντίθετα, αυτό που δεν μπορεί πια να έρθει είναι μια πολύ πιο αναγκαία και επείγουσα στροφή επιστροφής στο σώμα, χωρίς αναγκαστικά να δυσπιστούμε, να υποτιμούμε ή να εγκαταλείπουμε στη μοίρα της τη γλώσσα όπως τη λέμε και τη νοούμε σήμερα;

Μια έννοια και μια προσδοκία της πάλης μέσα στη γλώσσα, στη πιο κριτική και θεωρητική γραφή, που έχει περιοριστεί κυρίως σε «λέξεις, όρους, έννοιες», σε ρυθμισμένες χρήσεις, σε κανόνες, σε ετικέτες. Ένα λεξιλόγιο όσο ποικίλο και εκλεπτυσμένο κι αν θέλει κανείς, αλλά τελικά ανταλλάξιμο και συντακτικά τακτοποιημένο όπως όλα τα άλλα λεξιλόγια που δεν είναι τόσο κριτικά, με ελάχιστο βάρος ή αντήχηση. Ένας μονότονος τρόπος επιχειρηματολογίας, πλήρως προσανατολισμένος στη σημασιολογία. Μια πρόζα μειωμένη στο να αρθρώνει σε ευθεία γραμμή έναν λόγο που παραιτείται από τον έντονο ρυθμό (καθώς κάθε λόγος έχει και τον δικό του ρυθμό), από την τομή και τη παράθεση, και, πάνω απ' όλα και πριν απ' όλα, από τη σημασιολογική ένταση: από κάθε σκιά, κάθε έκπληξη ή ξενότητα που κάνει η γλώσσα όταν γέρνει αντί να προχωρά γρήγορα και όρθια. Μια παραίτηση από την αισθητηριακή εμπειρία μιας γλώσσας που δεν χρησιμοποιείται μόνο για τη μετάδοση πληροφορίας και, άρα, περιεχομένων — στα οποία δεν ανήκουν μόνο οι πλοκές του Netflix, αλλά και ορισμένες έννοιες και κατηγορίες με πιο εκλεπτυσμένη εμφάνιση, αλλά συχνά με παρόμοια χρήση στο πεδίο της πληροφορίας. Μήπως αυτό δεν οδηγεί σε μια συνακόλουθη προζοποίηση έργων τέχνης (λεκτικών και μη λεκτικών) και δοκιμίων υπερβολικά *μετα*- που, όπως και οι *μετα*-ζωές, ποτέ δεν κάνουν αυτό που λένε: μεταγλωσσολογία χωρίς συνέπειες; Αναρωτιέμαι αν οι τρόποι ανάγνωσής μας σήμερα δεν τείνουν να είναι τόσο «τελειωμένοι», τόσο αποκωδικοποιημένοι, τόσο κανονικοποιημένοι και αυτοσυνείδητοι της κανονικοποίησης σε πραγματικό χρόνο, όσο είναι και η εξοικείωσή μας με την αφήγηση των σειρών· και αν, εξαιτίας αυτού, δεν υπάρχει μια ολοένα αυξανόμενη δυσκολία κατανόησης ή, καλύτερα, σύλληψης ή, ακόμη καλύτερα, συγκίνησης μπροστά στις αισθητικές μορφές, κάτι που με τη σειρά του δυσκολεύει την πρόσβαση στη διαφάνεια της ζωής ως μορφής και στα γεγονότα της που ενώνονται *χωρίς νόημα* από τον χρόνο ή μια συνακόλουθη προζοποίηση της ζωής, η οποία δεν νοείται πια ως ζωντανό ον και, άρα, ως κίνηση, και της μεταφοράς της του ταξιδιού ή του δρόμου, και της αφήγησής της μέσω της μυθοπλασίας, αλλά ως αφηρημένη, πλήρως καθορισμένη και προβλέψιμη δομή, αναλυόμενη και αναδιηγούμενη μέσω μιας (κατά την αίσθησή μου) μίξης της γλώσσας της κριτικής θεωρίας με εκείνη της θεραπείας, σε ένα ιδίωμα τελικά ούτε(συναισθηματικό)-ούτε(πολιτικό), φτιαγμένο από «λέξεις, όρους, έννοιες» που δεν συνεπάγονται καμία απολύτως συνέπεια (χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της εργαλειακής χρήσης: η *fake* επιστολή συγγνώμης του Íñigo Errejón μετά την κατηγορία για σεξουαλική κακοποίηση· γνήσιο παράδειγμα του αξιώματος του Debord: «στον *πραγματικά* ανεστραμμένο κόσμο, το αληθινό είναι μια στιγμή ψευδούς»).

Αλλά ποιος καταλαβαίνει *πραγματικά* τη ζωή, αυτό που συμβαίνει, αυτό που συνέβη, τον χρόνο που περνά…;

Όχι απαραίτητα ασυνάρτητη, αλλά σίγουρα μη γραμμική· όχι απαραίτητα αποσπασματική, αλλά σίγουρα μη μονοκατευθυντική· όχι απαραίτητα παράλογη, αλλά σίγουρα μη λογική με τους όρους που θεωρούνται αποδεκτοί σε αυτόν τον παρακμιακό και σάπιο λευκό δυτικό κόσμο. Το μυστήριο της ζωής ως τέτοιο, δεν θα έπρεπε να μας κάνει να προσεγγίζουμε τις μορφές με έναν πιο ανοιχτό και, συνεπώς, πιο ειλικρινή τρόπο απέναντι στο *μέρος του μυστικού τους*; Όταν βλέπουμε ένα κείμενο ή ένα έργο και λέμε ότι δεν το καταλαβαίνουμε, αναρωτιέμαι: τι είναι αυτό που δεν καταλαβαίνουμε; Ή ακόμα περισσότερο, τι είναι αυτό που πρέπει να καταλάβουμε και δεν είναι ήδη μπροστά μας; Ή ακόμα περισσότερο, τι είναι τότε το να καταλαβαίνουμε, αν όχι να διαλύουμε τον κόμπο του γεγονότος και το νόημα που ήδη συμβαίνουν μπροστά μας; Και τι περιμένουμε, λοιπόν, να συμβεί, ή καλύτερα, πόσο λίγο περιμένουμε να συμβεί, στην πραγματικότητα, όταν επιθυμούμε κάτι προβλέψιμο και αναγνωρίσιμο να κλείσει την αφήγηση του τι συμβαίνει, του τι υπάρχει, του τι θα υπήρχε χωρίς να υπερβαίνουμε τα όρια; Σαν να συνίσταται η κατανόηση στο να γνωρίζουμε το τέλος μιας ταινίας. Σαν η ζωή να έχει, όπως σε όλες τις ταινίες του Χόλιγουντ, αρχή, κόμπο και κατάληξη (ευτυχισμένη ή δυστυχισμένη) στο τέλος, δεν χωράει σε αυτή τη στενή ιδέα της ζωής μια μη κατάληξη, που δεν θα ήταν στην πραγματικότητα –εκτός από το θάνατο– το πιο παρόμοιο με τη ζωή; Είναι δύσκολο να καταλάβουμε τι σημαίνει να καταλαβαίνουμε χωρίς τη δυσκολία και την ένταση που προηγείται της κατανόησης και χωρίς αυτή η ένταση να επιλύεται ποτέ πλήρως και να πρέπει ξανά και ξανά να ανανεώνουμε τη λεκτική ανταλλαγή. Αυτό σημαίνει, χωρίς τη συνάντηση με τον/την άλλο/η, να ανοίγουμε το σώμα

και το νόημα στον άλλο για μια αδύνατη πλήρη ανταλλαγή, αν δεν τους συγχέουμε εμείς τους άλλους με τη διαφανή μη-γλώσσα της πληροφορίας, αποσυνδέοντάς τους από την απαραίτητη διαφάνεια της σαρκικής τους σύστασης. Όχι μια συσκευή, μια ακόμη ζωτική ένταση, το σώμα και η υπερβολή: μικρά αντικείμενα, ή όπως θέλετε να ονομάσετε αυτό που σε καλεί προς την κίνηση της εξόδου προς το άγνωστο, που είναι άγνωστο ακριβώς επειδή πράγματι δεν το γνωρίζεις, δεν το ξέρεις, δεν το καταλαβαίνεις.

Εγώ θέλω να το ονομάσω και το ονομάζω ίσως πολύ παλιομοδίτικα και στρατευμένα *ποίηση*, για να προτείνω να επαναφέρουμε σε αυτήν (μία από τις πολλές) μάχες για τη γλώσσα και εντός γλώσσας που πιστεύω ότι έχει παραμεληθεί υπερβολικά από την αντίληψή μας και τις προσδοκίες μας για τη διαφωνία.

Η ποίηση ως ένα πιθανό προσωρινό όνομα που μπορεί να αντικατασταθεί από άλλα, όπως ζωντανή ή πιο ζωντανή στιγμή της γλώσσας στην υλική της κατάσταση με την σαρκική έννοια. Η γλώσσα που νοείται ως ουσιαστικά ποιητική όχι μόνο όταν εκφράζει πολύ ειλικρινή, και ως εκ τούτου πολύ σύνθετα και κοινά συναισθήματα, αλλά και επειδή παρεκκλίνει συνεχώς από την κυριολεξία, η οποία με τη σειρά της παρεκκλίνει από τη μεταφορικότητα σε ένα αδιάκοπο παιχνίδι κορεσμένης και υπερβολικής σημασίας, ασυνάρτητης και ελλιπούς, που τελικά μας θυμίζει τις ασαφείς, τις ρυτίδες και τις σκιές του τι είναι και του τι θα είναι τα πράγματα, εκείνο το κενό νοήματος στο οποίο κοιτάζουμε, μια ερώτηση ή, καλύτερα, η αίσθηση μιας ερώτησης, ένας τρόμος, μια εμμονή, αλλά και μια εκφόρτιση με την οποία πρέπει να ερχόμαστε σε επαφή ξανά και ξανά για να νιώθουμε ζωντανοί σε αυτόν τον κόσμο. Η ποίηση έτσι δεν νοείται ως οντότητα αποκομμένη από τη γλώσσα, αλλά ως η φυσική της κατάσταση, χωρίς την οποία και εξαιτίας της οποίας δεν θα μπορέσουμε να την αλλάξουμε καθόλου, αλλά μόνο να καθαρίσουμε τις πιο ορατές, απορροφήσιμες, ανταλλάξιμες, αντικαταστάσιμες, κανονικοποιήσιμες, σταθερές, μετρήσιμες επιφάνειές της. Όγκοι, πλέγματα, θερμότητες, τομές, κενά και πληρότητες. Να λοιπόν η πρώτη πρόταση, να επανατοποθετήσουμε την ποίηση στον πυρήνα της γλώσσας, στον πυρήνα του σώματος, στον πυρήνα της ζωής, στον πυρήνα της ύπαρξης, στον πυρήνα της επινόησης-δημιουργίας, στον πυρήνα της κίνησης-ταξιδιού, στην καρδιά του κόσμου αντί για το χρήμα και την αφαίρεσή του σε πληροφορία-αλγόριθμο να επιστρέψουμε τη σαρκικότητα σε γλώσσες που έχουν εξατμιστεί και χαθεί, και να επιστρέψουμε κι εμάς σε έναν, περισσότερο-από-υλισμό, γλώσσικό σαρκισμό που μας λείπει βαθιά, ενώ η λευκή σελίδα και ο λευκός καμβάς έχουν ως επί το πλείστον ανακαλυφθεί, εξερευνηθεί και εκμεταλλευτεί από λευκούς cis, κ.λπ. άνδρες. Προς το υπέδαφος, το χρώμα, τη μουντζούρα, το συναίσθημα και, τέλος, την προφορικότητα ως φαντασιακό (πια αδύνατα αυτόνομο) και φαντασιακό πεδίο άγριας ζωντάνιας, μη αναγώγιμης στην «τεχνική εξειδίκευση» και «τα συμφραζόμενα και τις διαδικασίες» του κυρίου (εγγράμματου) που περιέγραφε η Vasallo, και, ως εκ τούτου, στην πληβειακή της μεγαλοσύνη (της επινόησης) και στη πληβειακή της χαμηλότητα (της τάξης).

Να μη γράφουμε πια παρά μόνο ποίηση ή *σαν ποίηση*, ή από τα σωθικά προς τα έξω και από τα έξω προς τα σωθικά, κάτι που να κάνει τη γλώσσα να αισθάνεται και να λάμπει και να μπορεί να ειπωθεί βάρβαρα-VS-αυτοκρατορικά. Να επιστρέψουμε στη σκηνή για να κάνουμε, λέγοντας, ό,τι κάνει το σώμα στη σκηνή μπροστά στους άλλους. Να ανακτήσουμε το σώμα παντού, σε όλα τα στρώματα και τις διαστάσεις — και σε εκείνα των γλωσσών. Να υβριδοποιηθούμε με ό,τι έρθει. Να μη χαθούμε ποτέ. Να μη απελπιστούμε ποτέ. Ένα τέτοιο κίνημα τώρα, μια τάση ή μια χειρονομία, μια λεπτομέρεια ή μια λάμψη: θα επρόκειτο για μια αναβίωση, και άρα για μια πιο παλιά και αναχρονιστική κατανόηση διαφόρων χαμένων στιγμών — ίσως και εκείνης της γλωσσικής στροφής — της χαμένης —και, άρα, επινοήσιμης— ιστορίας της γλώσσας και του κόσμου που ηχεί μέσα της και αναζητά μέσα της τη ροή και τα μικρά του ανοίγματα. Μια επανασύνδεση ή ένα άνοιγμα προς τον κόσμο μέσω των γλωσσών και προς τη γλώσσα μέσω των κόσμων, ό,τι κι αν σημαίνει αυτή η φράση, γιατί ειλικρινά δεν το ξέρω καλά. Αντίθετα με τους θανάτους του εαυτού που τους απειλούν σε αυτή την πολιτισμική αλλαγή, όχι πια τυπική αλλά παραδειγματική, που βιώνουμε στον 21ο αιώνα, και που μας ζητά, πρώτα απ' όλα, υποθέτω, τρόπους ύπαρξης που με τη σειρά τους να ενθαρρύνουν και να διεγείρουν τρόπους δράσης αυθεντικούς (ή ό,τι σημαίνει η πραγματικότητα ως τέχνασμα και στάση), ζεστούς και γλυκούς, προκλητικούς, έμπειρους, δυνατούς, ενοχλητικούς, ριψοκίνδυνους... πέρα από τις έννοιες και τα επιχειρήματά τους... τοπικές και τρελές συντακτικές δομές, άγρια επίθετα, παιχνιδιάρικες μεταφορές, γευστικές λέξεις, κοσμικές έννοιες, ελαφριές εκφράσεις, φαντασίες, ρυθμός, έκσταση, περιπλανήσεις, πυκνότητες και σκοτεινές υπονοούμενες έννοιες, συνέπειες... μια ριζική και ειλικρινής προσέγγιση και συναίσθημα (...οι άνθρωποι είναι / ειλικρινείς, αλλά αν ήταν, η εποχή είναι / πολύ συναισθηματική, αλλά αν πραγματικά / ήταν...) εκεί όπου ακριβώς δονούνται οι ζωές και οι μορφές, πιο κοντά από ποτέ σε μια γλώσσα στην οποία δεν έχουμε πια ούτε χρειαζόμαστε ακριβώς την πίστη που είχαν σε αυτήν οι ποιήτριες, οι συγγραφείς και οι καλλιτέχνες του περασμένου αιώνα, αλλά το αρνητικό της, ακόμα πιο δυνατό, ακόμα πιο παλιό, γιατί στην ανεπανόρθωτη έλλειψη πίστης σήμερα μας μένει ολόκληρος ο κόσμος στη διάθεση των αισθήσεων, δηλαδή, η νύχτα... να επαναφέρουμε τη νύχτα στον πυρήνα της ποίησης, να ξαναπάρουμε το πεπρωμένο...

πηγή: https://archivoorsini.com/2025/03/20/plebeya-proposicion-primera/